

Михайло Федуняк, Сергій Федуняк

## Безпекова політика Республіки Молдова: сучасні виклики і загрози

Утвердження Республіки Молдова як суб'єкта міжнародних відносин стало відображенням складних і суперечливих соціально-економічних і політичних процесів, що відбуваються на терені колишнього Радянського Союзу три останні десятиліття. Зараз новоутворені держави знаходяться на стадії завершення виконання двоєдиного завдання, що полягає у створенні моделі державності у відповідності до культурно-історичних особливостей, а також пошуку зовнішньополітичної орієнтації на основі прагматичної доцільності та цивілізаційної близькості. Від успішності реалізації цього завдання залежить ефективність безпекових інструментів і механізмів як для самих держав, так зрештою і на регіональному рівні.

У процесі внутрішнього і зовнішнього утвердження майже всі нові незалежні держави Східної Європи зустрічалися з викликами і загрозами безпеці. Для Республіки Молдова можна виділити принаймні три виклики, що з різною глибиною та інтенсивністю трансформувалися у загрози.

Перший і базовий виклик, що посилював два інших – це відсутність на території між Дністром і Прутом належного історичного досвіду державності, а звідси і досить низький стартовий потенціал державотворення на момент розпаду СРСР. Переважна більшість населення Молдови не усвідомила появу власної держави і так до кінця й не сформували відповідну ідентичність. Про це свідчить перебування значної кількості громадян за кордоном і триваючі вже понад тридцять років гойдалки між молдавською-радянською і румунською ідентичностями, а також дискусія про вибір зовнішньої орієнтації держави між трьома варіантами: незалежністю на основі нейтралітету,

приєднанням до одного із центрів сили (Заходу чи Росії), або ж об'єднанням із Румунією<sup>1</sup>.

Відсутність досвіду та байдужість значної частини населення до проблем творення власної держави стали причинами різноманітних помилок на рівні політичних еліт та громадянського суспільства. Водночас суспільно-політичний розвиток Молдови засвідчує наявність демократичних засад, що унеможливили узурпацію влади в одних руках. Це стало однією із причин все ще відсутності остаточного визначення зовнішньополітичного курсу, хоча водночас аналіз довготривалих трендів вектора зовнішньої і безпекової політики свідчить, що шальки симпатій переважної більшості громадян Молдови схиляються до Європи.

Наступний виклик, що постав перед зовнішньою і безпековою політикою Республіки Молдова – це внутрішній конфлікт між титульною (молдовською) нацією і російськомовною, в основному, слов'янською меншістю, що старанно і досить ефективно підтримується зовнішніми силами. Мова йде про існування сепаратистського регіону на лівому березі Дністра, що фактично знаходиться під

контролем Російської Федерації. Так звана «Придністровська Молдавська Республіка» вже три десятиліття залишається джерелом військової загрози для молдавської держави, оскільки на території невизнаної квазі-держави розміщено 1,5–1,7 тисяч російських військовослужбовців у вигляді Оперативної групи російських військ (ОГРВ) зі складу переважно місцевих мешканців, що складає два мотострілецьких батальйони і підрозділ управління<sup>2</sup>. Крім російського контингенту є ще й збройні формування самої «ПМР» чисельністю оціночно від 5-ти до 7,4 тисяч осіб<sup>3</sup>. Армія Молдови налічує приблизно 6 тис. службовців і 12 тис. резервістів<sup>4</sup> та у випадку безпосереднього зіткнення з об'єднаними російсько-придністровськими силами не може гарантувати безпеку. Загалом, Молдавська держава в силу внутрішньої слабкості на даний час не володіє інструментами повернення і швидкої інтеграції Придністровського регіону і припинення або мінімізації зовнішнього впливу.

---

<sup>1</sup> Слід зазначити, що на початковому етапі державного будівництва у пострадянських державах цей виклик недооцінювався, проте з часом базова невідповідність суспільства все більше дається взнаки.

<sup>2</sup> Молдова не пустила до себе російські війська з Придністров'я. Європейська правда. 21 липня 2022 року. <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/07/21/7143647/>

<sup>3</sup> Достовірних даних про чисельність збройних формувань немає. Вказана цифра взята з місцевих джерел станом на 2011 рік.

<sup>4</sup> Армія Молдови базується на 6000 солдатах – СМІ. 27 апреля 2022 года. <https://www.unn.com.ua/ru/news/1974248-armiya-moldovi-bazuyetsya-lishe-na-6000-soldatakh-zmi>

Третім викликом безпеці є слабкість молдовської економіки і її надмірна залежність від російських енергоносіїв та російських інвесторів. Практично вся електроенергетика, а також житлово-комунальна сфера базується на споживанні російського газу. Ситуацію погіршує те, що Молдова не має власних газових родовищ і підземних сховищ<sup>5</sup>.

Всі вищезазначені виклики створюють основу для виникнення серйозних загроз національній безпеці, що мають внутрішню та зовнішню природу. Деякі молдовські експерти в якості загрози національній безпеці держави розглядають сам молдовський сектор безпеки. Д.Марин із Асоціації зовнішньої політики Молдови вважає, що особливості внутрішнього розвитку країни привели до маргіналізації сектора безпеки, що не дало можливості реалізувати пакет допомоги НАТО в рамках Ініціативи по нарощуванню оборонного потенціалу DCBI в 2014 році. Він передбачав спочатку оновлення стратегічних документів Молдови, а саме – Стратегії національної безпеки, Стратегії національної оборони і Военної стратегії, а згодом надання допомоги з боку НАТО для перебудови Збройних сил<sup>6</sup>. Але внаслідок внутрішньополітичної кризи 2015–16 рр. документи не були підписані і Молдова повернулася до традиційного пасивного нейтралітету.

Ще одну внутрішню загрозу національній безпеці Д. Марин вбачає у конфлікті між проросійським президентом І. Додоном та урядом, внаслідок якого була фактично зруйнована інституційна база безпеки. Це вилилось у відставку міністра оборони, відкликання Національної стратегії безпеки і, нарешті, відмову І.Додона схвалити участь війська Молдови у міжнародних військових навчаннях і блокування ним двічі кандидатури міністра оборони, що попередньо була підтримана Парламентом. Уряд був змушений скасувати заборону Президента і звертатися до Конституційного суду<sup>7</sup>.

Переходячи до домінуючих зовнішніх загроз, насамперед необхідно звернути увагу на політику Російської Федерації по реінтеграції колишнього Радянського Союзу. Користуючись слабкістю молдовського суспільства і держави, російське керівництво реалізує продуману стратегію по максимальному

---

<sup>5</sup> Сидоренко С. „Зрада” или победа над „Газпромом”? Что скрывается в газовом соглашении Молдовы и РФ. 3 ноября 2021 года. Европейская правда. <https://www.eurointegration.com.ua/rus/articles/2021/11/3/7129799/>

<sup>6</sup> Марин Д. Эволюция в молдавской сфере безопасности –перспективы на будущее. EaP Think Bridge. Ежемесячный аналитический дайджест Восточного партнерства. Октябрь 2017, №106, С.19. <http://prismua.org/wp-content/uploads/2017/11/10-%D0%A0%D0%A3%D0%A1.pdf>.

<sup>7</sup> Марин Д. Эволюция в молдавской сфере безопасности –перспективы на будущее. EaP Think Bridge. Ежемесячный аналитический дайджест Восточного партнерства. Октябрь 2017, №106, С.20. <http://prismua.org/wp-content/uploads/2017/11/10-%D0%A0%D0%A3%D0%A1.pdf>.

недопущенню національно-державної консолідації і встановлення чіткої орієнтації на Захід з одного боку та створення механізмів прив'язки місцевих політичних та економічних еліт до Росії з іншого.

Експерти НІСД визначають цілі політики РФ щодо Молдови як «прагнення зупинити курс на європейську інтеграцію та залишити державу у сфері свого впливу»<sup>8</sup>. Вона виділяють кілька інструментів реалізації політики. Функції військового інструменту виконує російський військовий контингент на території Придністров'я, тому Росія прагне за будь яку ціну зберегти його присутність. Основним політичним інструментом є підтримка проросійських сил, а також нав'язування Молдові своєї моделі реінтеграції Придністров'я. Досить ефективним економічним інструментом впливу стала залежність молдавської економіки від експорту товарів на російські ринки та постачання російських енергоносіїв. Важливе значення надається також інформаційно-культурному інструменту у вигляді поширення проросійського контенту через ЗМІ, культурні заходи, вплив на Православну церкву Молдови<sup>9</sup>.

Слід зазначити, що російське керівництво досить ефективно комбінує вищезгадані інструменти для підтримання свого впливу в республіці, при цьому перевага надається «м'якій силі» у вигляді тиску чи підкупу еліт, а також формування вигідних Москві стійких наративів у свідомості населення Молдови. Для реалізації переважно військових інструментів існують серйозні перешкоди у вигляді незначної військової присутності в Молдові та складності підтримання надійних комунікацій з російською територією<sup>10</sup>.

Комбінована дія трьох викликів сформувала особливість зовнішньої і безпекової політики Республіки Молдова, сутність якої полягає у максимальному уникненні конфліктів із впливовими державами, а також дотриманні рівновіддаленості від основних центрів сили. У статті 11 Конституції держави, прийнятої Парламентом 29 липня 1994 року, записано, що «Республіка Молдова проголошує свій постійний нейтралітет...[і]..не допускає розміщення на своїй території збройних сил інших держав»<sup>11</sup>.

---

<sup>8</sup> Політика РФ у Чорноморському регіоні. Аналітична доповідь. Національний інститут стратегічних досліджень. Червень 2020. <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-06/black-sea-analytics-ukraine-2306.pdf>, с. 12.

<sup>9</sup> Політика РФ у Чорноморському регіоні. Аналітична доповідь. Національний інститут стратегічних досліджень. Червень 2020. <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-06/black-sea-analytics-ukraine-2306.pdf>, с. 12.

<sup>10</sup> Можна з високою ймовірністю стверджувати, що при наявності сухопутного кордону з РФ, Молдова вже давно могла б розділити долю Грузії.

<sup>11</sup> Конституція Республіки Молдови. <https://legalns.com/download/books/cons/moldova.pdf>.

Варто нагадати, що до політики нейтралітету держави вдавалися у двох випадках: при очевидній та стійкій відсутності загрози з боку сусідів і при наявності твердих гарантій, наданих провідними міжнародними акторами. Молдавський нейтралітет тяжів до першого, хоча з сусідами були проблеми; з Україною певний час залишаються невирішеними прикордонні питання, а з боку деяких політичних сил Румунії проводилася політика по «поглинанню» Молдови. Загалом політика нейтралітету відповідала не стільки національним інтересам держави, скільки ситуації, що склалася у регіоні і навколо Молдови, тобто вона відображала відносно невисокий рівень її міжнародної суб'єктності.

Аналіз документів показує певну суперечність між реальною територіальною реалізацією безпеки та відображенням цього у нормативних документах. Так в ієрархії загроз та викликів національній безпеці Республіки Молдова Причорноморський регіон, де фактично реалізується безпекова політика держави, до останнього часу займає периферійне значення<sup>12</sup>. Точніше кажучи, в контексті саме військово-політичної безпеки він розглядався у зв'язці із Придністров'ям, де основним чинником загрози являється Російська Федерація. Про це свідчать як зміст базових доктринальних документів з питань національної безпеки, так і політична практика Молдавської держави.

Стратегія національної безпеки Республіки Молдова з'явилася 15 липня 2011 року – лише через майже двадцять років після проголошення незалежності. В документі безпека розглядається в широкому контексті і враховує «комплексний підхід до питання національної безпеки, її багатоплановий і взаємозалежний характер, що визначається як політичною, воєнною і правовою ситуацією, так і економічною, соціальною, екологічною, енергетичною ситуацією тощо»<sup>13</sup>. Стратегія сформульована в контексті європейського підходу до безпеки, який передбачає, що ««національна безпека європейської держави... враховує комплексний підхід до питання національної безпеки, її багатоплановий і взаємозалежний характер, що визначається як політичною, військовою і правовою ситуацією в країні, так і економічною, соціальною, екологічною, енергетичною ситуацією тощо»<sup>14</sup>.

---

<sup>12</sup> Слід зазначити, що Молдова не мала фізичного виходу до Чорного моря і використовувала українську та румунську портову інфраструктуру при здійсненні зовнішньоторговельних операцій.

<sup>13</sup> Краткая информация для журналистов. Политика безопасности Республики Молдова.. [https://ipp.md/old/public/files/4-Politica\\_de\\_securitate\\_a\\_Republicii\\_Moldova.pdf](https://ipp.md/old/public/files/4-Politica_de_securitate_a_Republicii_Moldova.pdf).

<sup>14</sup> Краткая информация для журналистов. Политика безопасности Республики Молдова. [https://ipp.md/old/public/files/4-Politica\\_de\\_securitate\\_a\\_Republicii\\_Moldova.pdf](https://ipp.md/old/public/files/4-Politica_de_securitate_a_Republicii_Moldova.pdf).

19 липня 2018 року Парламент затвердив Національну стратегію оборони і план дій по впровадженню Національної Стратегії оборони на 2018–2022 роки. Показово, що документ, аналізуючи середовище безпеки, у пункті 8 прямо не називає Російську Федерацію агресором і порушником міжнародного права. На думку авторів, «з більш чи менш явних причин деякі країни намагаються діяти самостійно, всупереч принципам міжнародного права»<sup>15</sup>. Стратегія розставляє ієрархію чинників, що впливають на національну та регіональну безпеку. Вони включають анексію Криму, збройний конфлікт у східних районах України, війну в Сирії, конфлікти на Близькому Сході, зростання терористичних угруповань, а також масштабну кризу, пов'язану із міграцією з Близького Сходу, Африки, Центральної і Південної Азії.

Документ визначає Республіку Молдова як складову частину системи безпеки Чорноморського басейну, що становить інтерес для низки потужних регіональних та міжнародних гравців. На безпеку у вказаній зоні впливає існування осі заморожених конфліктів в таких регіонах як Придністров'я, Південна Осетія, Абхазія, Нагірний Карабах), а також поточних конфліктів (Україна). Зважаючи на прагнення Молдови увійти до європейського культурного, економічного і соціального простору Європи, вона повинна враховувати вказані чинники і загрози у процесі розвитку своєї системи національної безпеки і оборони<sup>16</sup>.

Як вже зазначено, пріоритетне місце відведено Придністров'ю. Серед першочергових визначено забезпечення безпеки на центральній (придністровській) ділянці кордону і організацію спільного контролю у співпраці з урядом України та активній участі Місії ЄС з прикордонної допомоги (EUBAM). Стосовно військово-політичних аспектів безпеки, Республіка Молдова сприятиме реалізації мети, що полягає у «негайному, впорядкованому і безумовному виведенні російських військ, що незаконно знаходяться на території країни, а також у можливості перетворенні нинішньої миротворчої операції на багатонаціональну цивільну місію, що діє на основі міжнародного мандату»<sup>17</sup>. Документ пропонує механізм врегулювання придністровської кризи, що включає в себе підтримання стабільності у Зоні безпеки, демократизацію і деміліта-

---

<sup>15</sup> Республіка Молдова. Парламент. Постановление №134 от 19-07-2018 об утверждении Национальной стратегии обороны и Плана действий по внедрению Национальной стратегии обороны на 2018–2022 годы.

<sup>16</sup> Республіка Молдова. Парламент. Постановление №134 от 19-07-2018 об утверждении Национальной стратегии обороны и Плана действий по внедрению Национальной стратегии обороны на 2018–2022 годы.

<sup>17</sup> Республіка Молдова. Парламент. Постановление №134 от 19-07-2018 об утверждении Национальной стратегии обороны и Плана действий по внедрению Национальной стратегии обороны на 2018–2022 годы.

ризацію придністровського регіону, а також вивіз чи знищення боеприпасів на складі в селі Колбасна. Все це пропонується здійснити під егідою ОБСЄ і у співпраці із відповідними зовнішніми партнерами<sup>18</sup>.

Нейтралітет не означає відмови від багатосторонньої дипломатії, тому з метою сприяння зміцненню регіональної стабільності і безпеки Молдова розвиває співпрацю з іншими країнами в рамках Східного партнерства, Ради економічної співпраці (RCC), Організації чорноморського економічного співробітництва (BSEC), Процесу співробітництва у Південно-Східній Європі (SEECP), Організації за демократію і економічний розвиток (GUAM), Центральноєвропейської ініціативи (CEI), а також Наради міністрів оборони країн Південно-Східної Європи згідно зі статусом спостерігача Республіки Молдова<sup>19</sup>.

Прихід до влади прозахідного президента М. Санду в грудні 2020 року, а згодом і створення пропрезидентської більшості в Парламенті РМ у липні 2021 року суттєво не вплинуло на зовнішньополітичну риторику. Попри чітко виражену орієнтацію на ЄС, керівництво Молдови уникало різких заяв та практичних кроків у напрямку зменшення впливу російської держави на внутрішню політичну і економічну ситуацію в Молдові. Не ставилося й питання зміни нейтрального статусу держави. При цьому спрацював стереотип стосовно того, що як і раніше, загрози не переростають у реальне порушення національної безпеки і що Молдова у силу своїх фізичних параметрів і стратегічної мало значимості з точки зору потужних акторів, в черговий раз може уникнути серйозних проблем.

Але нова гаряча фаза війни Росії проти України з 24 вересня 2022 року породила нову групу загроз і ризиків і змусила розпочати дискусію стосовно нейтралітету<sup>20</sup>. Важливим кроком з боку молдовського керівництва, що засвідчив розуміння серйозності ситуації стало введення 24 лютого 2022 року на час війни в Україні надзвичайного стану. Стало зрозумілим, що дотримання проголошеного нейтралітету вже не забезпечує дотримання належного рівня національної безпеки.

На цю ситуацію відреагували західні держави. Так, зокрема, з'явилися пропозиції з боку Сполучених Штатів та Великої Британії і ЄС надати Молдо-

---

<sup>18</sup> Республіка Молдова. Парламент. Постановление №134 от 19-07-2018 об утверждении Национальной стратегии обороны и Плана действий по внедрению Национальной стратегии обороны на 2018-2022 годы.

<sup>19</sup> Республіка Молдова. Правительство. Постановление №26 от 19-01-2022 Об утверждении Индивидуального плана действий по партнерству Республіка Молдова- НАТО на 2022-2023 годы. Monitorul Oficial № 40-44 статья № 83.

<sup>20</sup> Надзвичайний стан у Молдові триватиме до завершення війни в Україні. Європейська правда. 12 квітня 2022 року <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/04/12/7137687/>

ві військову допомогу перед лицем можливої російської агресії<sup>21</sup>. Як заявила міністр закордонних справ Британії Ліз Трасс 20 травня у виданні The Daily Telegraph, Молдова повинна бути «оснащена за стандартами НАТО», оскільки це допоможе захистити її від загрози російського вторгнення<sup>22</sup>.

Переважна більшість оглядачів відзначають, що нейтральний статус не заважає Молдові підтримувати досить тісні і стійкі зв'язки з Північноатлантичним Альянсом. Як зазначає політолог Крістіан Влас, свідченням цього є остання угода між Молдовою та НАТО, а також Індивідуальний план партнерства (ІППН), який охоплює 2022 та 2023 роки<sup>23</sup>. М'якою формою початку виходу із статусу нейтралітету стала, на нашу думку, заявка Молдови на вступ до Європейського Союзу в березня цього року.

Які безпосередні та опосередковані загрози безпеці Молдови створює нова гаряча фаза російської агресії проти України? Насамперед, це можлива окупація території РМ як частина операції по захопленню південних регіонів України і створенню так званої «Новоросії». В контексті нео-імперської реінтеграції пострадянського простору для російського керівництва немає принципової різниці між, наприклад, Одеською областю і Молдовою, що була частиною Російської імперії у вигляді Бессарабської губернії і яка, без сумніву, повинна повернутися до «матері Росії». У випадку взяття Одеси і Південної Бессарабії шляхом прориву з боку Миколаєва, висадки масованого десанту з моря і удару групи військ з Придністров'я ймовірність початку бойових дій на території Молдови стає надзвичайно високою. Ми вбачаємо, що окупація Молдови швидше за все відбудеться гібридним способом і поява бойових частин РФ матиме місце лише після того, як місцеві колаборанти, що спираються на «зелених чоловічків» і бойовиків з Придністров'я, візьмуть під контроль стратегічні об'єкти у столиці і в основних містах. Молдова не має достатньо військових ресурсів, щоб самотужки протистояти агресії. Однак варто зауважити, що такий розвиток подій матиме місце лише у випадку виходу військ РФ на кордони Молдови. При збереженні нинішньої ситуації військова окупація РМ малоімовірна. Ще потрібно мати на увазі позицію НАТО і можливій дії Румунії у випадку вторгнення російських військ.

---

<sup>21</sup> Весоловські Тоні. Молдова розглядає можливість відмови від нейтралітету через зростання загрози від Росії. Радіо Свобода. 27 травня 2022.

<sup>22</sup> Весоловські Тоні. Молдова розглядає можливість відмови від нейтралітету через зростання загрози від Росії. Радіо Свобода. 27 травня 2022.

<sup>23</sup> Весоловські Тоні. Молдова розглядає можливість відмови від нейтралітету через зростання загрози від Росії. Радіо Свобода. 27 травня 2022.

Більш імовірним є опосередкований вплив російсько-української війни на безпеку Молдови. Насамперед, створюється потенційна загроза для стабільного імпорту російських енергоносіїв в Молдову. Також може перерватись або ускладнитись експорт молдовської продукції до Російської Федерації. Блокування чорноморських портів України також створює певні перешкоди для транспортування молдовської продукції.

Ще одним наслідком російсько-українського конфлікту стало загострення інформаційно-психологічної війни в регіоні, прилеглому до театру бойових дій. Населення стає об'єктом потужних і безперервних інформаційних маніпуляцій з боку РФ. Свідченням ефективності російської пропаганди в Молдові є той факт, що майже половина респондентів (43%) вважають, що Україна і Захід є основними винуватцями конфлікту з Росією<sup>24</sup>. Керівництво Молдови змушене прислуховуватись до думки громадськості, що, на нашу думку, є причиною досить обережної політики стосовно російської агресії. Водночас варто звернути увагу, що Молдова все більш солідаризується з Україною та її партнерами. Свідченням більш рішучої реакції на спроби дестабілізації ситуації стало прийняття закону про боротьбу з дезінформацією і пропагандою, згідно з яким в Молдові забороняється трансляція російських новин, інформаційно-аналітичних програм та фільмів військового змісту.

Загалом, нова фаза російської військової агресії в Україні викликала потребу в серйозному обговоренні нейтрального статусу Молдови. Вже згадуване прагнення вступу до Євросоюзу означатиме інтеграцію країни до його оборонної та безпекової політик. Зміни статусу потребуватимуть від Молдови внесення поправок до Конституції. Для цього дуже важливо досягти внутрішньополітичного консенсусу, але зараз, на жаль молдавське суспільство і еліти занадто поляризовані, щоб погодитись на перехід від нейтралітету до більш активної безпекової політики.

## Висновки

Особливості соціально-економічного і політичного розвитку Республіки Молдова визначили характер та особливості безпекових викликів і загроз. Слабкість молдавського суспільства і держави та неспроможність формування ефективного сектору безпеки, потужний російський політико-економічний вплив, а також фактична російська окупація частини Молдови призвели

---

<sup>24</sup> Понад 43% молдован вважають, що у війні в Україні винні НАТО, Захід і Зеленський. Європейськ правдву 20 квітня 2022 року. <https://www.eurointegration.com.ua/news/2022/04/20/7138114/>

до обрання політики політика нейтралітету у зовнішній та безпековій сферах, що знайшло відображення у відповідних нормативних документах. Новий етап російської військової агресії проти України призвів до необхідності серйозного обговорення змін у безпековій політиці Молдови і переходу до активної участі у міжнародних системах безпеки, зокрема у рамках ЄС і НАТО.

### Резюме

Безпекова політика Республіки Молдова: сучасні виклики і загрози

У статті автори розглядають виклики і загрози, що вплинули на формування безпекової політики Республіки Молдова, а також її зміни внаслідок нової фази російсько-української війни. Особливості соціально-економічного і політичного розвитку Республіки Молдова визначили характер та особливості безпекових викликів і загроз. Слабкість молдавського суспільства і держави та неспроможність формування ефективного сектору безпеки, потужний російський політико-економічний вплив, а також фактична російська окупація частини Молдови призвели до обрання політики нейтралітету у безпековій сфері. Новий етап російської військової агресії проти України призвів до необхідності серйозного обговорення змін у безпековій політиці Молдови і переходу до активної участі у міжнародних системах безпеки, зокрема у рамках ЄС і НАТО.

Ключові слова:

Республіка Молдова, безпека, загрози, російсько-українська війна

### ABSTRACT

SECURITY POLICY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA; CONTEMPORARY CHALLENGES AND THREATS

The author considers challenges and threats that influenced the formation of Moldova's security policy as well as its changes as a result of a new phase of the Russia-Ukraine war. Peculiarities of socio-economic and political development of Moldova have defined the character and specifics of security challenges and threats. Weakness of Moldovan security and statehood and inability to create an efficient security sector; strong Russian political and economic influence together

with real Russian occupation of a part of Moldova's territory influence predominated the choice of neutrality policy in the security sphere. New stage of Russian military aggression in Ukraine caused the necessity for serious discussion concerning the changes in Moldova's security policy and its turn to active participation in regional and global security systems (EU and NATO).

KEY WORDS:

Republic of Moldova, security, threads, Russia-Ukraine war

STRESZCZENIE

POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA REPUBLIKI MOŁDAWII: WSPÓŁCZESNE WYZWANIA  
I ZAGROŻENIA

Autorzy rozważają wyzwania i zagrożenia wynikające z nowej fazy wojny rosyjsko-ukraińskiej, które wpłynęły na kształtowanie się polityki bezpieczeństwa Mołdawii. Bierze pod uwagę rozwój społeczno-gospodarczy i polityczny tego kraju, by określić charakter i specyfikę wyzwań oraz zagrożeń dotyczących bezpieczeństwa.

Słabość społeczeństwa Mołdawii oraz bezsilność w kształtowaniu efektywnego sektora bezpieczeństwa, potężne rosyjskie wpływy polityczno-gospodarcze, jak również faktyczna rosyjska okupacja części Mołdawii, przyczyniły się do wyboru polityki neutralności w strefie bezpieczeństwa. Nowy etap rosyjskiej agresji wojskowej przeciwko Ukrainie spowodował konieczność przeprowadzenia zmian w polityce bezpieczeństwa Mołdawii oraz aktywny udział w systemie bezpieczeństwa międzynarodowego, przede wszystkim w granicach UE oraz w NATO.

SŁOWA KLUCZOWE:

Republika Mołdawia, bezpieczeństwo, wojna rosyjsko-ukraińska

Автори:

Федуняк Михайло – аспірант кафедри міжнародних відносин, Факультет історії, політології та міжнародних відносин, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

Федуняк Сергій – професор кафедри міжнародних відносин, Факультет історії, політології та міжнародних відносин, Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.



Wręczenie dyplomu uznania panu Romanowi Małkowi.  
Od lewej: Roman Małek, Andrzej Rybak, Małgorzata Chmielewska